

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Юридичний факультет

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан юридичного факультету

Віталій СЕРЬОГІН

» *серпень* 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
ЮРИДИЧНОЇ (НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ) ПРАКТИКИ

рівень вищої освіти	другий (магістерський)
галузь знань	08 ПРАВО
спеціальність	081 ПРАВО
освітня програма	ПРАВО
вид дисципліни	обов'язкова
факультет	юридичний

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою юридичного факультету

“31” серпня 2023 року, протокол №1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Пахомова І.А. - кандидат юридичних наук, доцент кафедри державно-правових дисциплін; Кулачок-Тітова Л.В. - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри державно-правових дисциплін

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми **Право** другого (магістерського) рівня вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми **Право** другого (магістерського) рівня вищої освіти

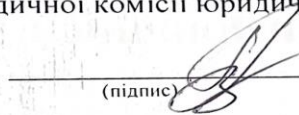

Віталій СЕРЬОГІН

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від “31”серпня 2023 року № 1

Голова науково- методичної комісії юридичного факультету

(підпис)

Ганна ЗУБЕНКО
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програму **Юридичної (науково-дослідної) практики** складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

магістрів

спеціальності 081 Право

Практика є обов'язковим компонентом програми підготовки фахівців із вищою освітою. Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення у разі одержання необхідного обсягу практичних знань і умінь відповідно до стандартів освіти.

1. Опис практики

1.1. Мета Юридичної (науково-дослідної) практики

Метою практики є формування та розвиток у студентів професійних компетентностей, глибокого засвоєння етичних засад правничої професії, оволодіння сучасними методами, формами наукових досліджень, закріплення під час вивчення певного комплексу проблемних завдань навичок аналітичної діяльності, вміння структурувати, оформляти та доповідати результати своїх наукових досліджень

1.2. Основні завдання Юридичної клінічної практики

Програма спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, набуття і вдосконалення практичних навичок та умінь.

Виконання програми практики повинно сприяти формуванню у здобувачів вищої освіти загальних (ЗК) та спеціальних (СК) компетентностей:

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово;

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення;

ЗК 8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

ЗК 9. Здатність працювати в міжнародному контексті;

ЗК 10. Здатність розробляти проєкти та управляти ними;

СК 1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності

СК 3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні

СК 4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України

СК 5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції

СК 6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію

СК 7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні

СК 8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів

СК 9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності

СК 10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК 11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів

СК 12. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника

СК 13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією

СК 14. Здатність самостійно готувати проєкти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини

СК 15. Здатність самостійно готувати проєкти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості

1.3. Характеристика Юридичної (науково-дослідної) практики:

Кількість кредитів – 17. Загальна кількість годин – 510

Нормативний модуль. Семестр: 2. Вид контролю – залік.

1.4. Заплановані результати практики

ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання

ПРН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами

ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження

ПРН 5. Вільно спілкуватися правничою іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово

ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи

ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання

ПРН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності

ПРН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг

ПРН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права

ПРН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції

ПРН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу

ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів

ПРН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування

ПРН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування

ПРН 16. Брати продуктивну участь у розробці проєктів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини

ПРН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності

ПРН 18. Визначати актуальну професійно-практичну чи професійно-наукову проблему, планувати і виконувати дослідження щодо її вирішення

2. Зміст та організація проведення юридичної (науково-дослідної) практики

Змістом юридичної (науково-дослідної) практики є формування та розвиток у студентів професійних компетентностей, глибокого засвоєння етичних засад правничої професії, визначення правової сфери (напрямку розв'язання проблеми), складання процесуальних документів, аналітичних довідок, надання правових висновків тощо, оволодіння сучасними методами, формами наукових досліджень, закріплення під час вивчення певного комплексу проблемних завдань навичок аналітичної діяльності, вміння структурувати, оформляти та доповідати результати своїх наукових досліджень

Загальну організацію практики студентів та контроль за її проведенням здійснює завідувач виробничої практики Навчального центру практичної підготовки і працевлаштування Управління якості освіти.

Безпосереднє навчально-методичне керівництво і виконання програми практики здійснюють завідувачі відповідних кафедр або уповноважені ними особи.

До керівництва практики залучаються досвідчені науково-педагогічні працівники.

Для організації та проходження практики студентами заочної форми навчання можуть використовуватися ресурси системи дистанційного навчання.

3. Вимоги до баз юридичної (науково-дослідної) практики

Місцем проведення клінічної юридичної практики є юридична клініка «Практико-освітній центр «Юридична допомога»» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, яка відповідає спеціальності 081 Право, може забезпечити кваліфіковане керівництво практикою студентів, гарантує безпечність проведення практики.

Юридична клініка – це структурний підрозділ закладу вищої освіти, що здійснює підготовку фахівців у галузі знань «Право», утворений як база для практичного навчання та проведення практики студентів шляхом надання безоплатної правової допомоги та здійснення правоосвітньої діяльності.

Юридична клініка виконує навчальну та соціальну функції. Навчальна функція юридичної клініки – це зосередження діяльності на практичне спрямування навчання, з метою підготовки фахівців-юристів, які оволоділи конкретними професійними навичками і не потребують додаткової адаптації до професійної діяльності. Соціальна функція юридичної клініки – це задоволення потреб суспільства у доступній юридичній інформації та правовій допомозі, підвищення професійної відповідальності юристів.

4. Індивідуальні завдання з практики

Протягом практики студенти виконують індивідуальні завдання за профілями. Завдання обговорюються на засіданні відповідної кафедри, мнтодичними керівниками є завідувачі відповідних кафедр.

Індивідуальне завдання розробляється керівником практики від кафедри (груповим керівником) і видається кожному студенту.

Приблизна структура індивідуального завдання:

1 блок:

- 1.1. ЕТИЧНІ ВИМОГИ ДО ПРАВНИЧОЇ ПРОФЕСІЇ
- 1.2. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

2 блок:

- 2.1. МЕТОДИКА НОРМОПРОЕКТУВАННЯ (за профілем)
- 2.2. НАУКОВІ ЗАСАДИ ГАЛУЗЕВОГО ЗАКОНОДАВСТВА (відповідність конституції, міжнародним стандартам, колізії, прогалини тощо)

3 блок:

- 3.1. УЗАГАЛЬНЕННЯ ЮРИСДИКЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ (за профілем)
- 3.2. НАПИСАННЯ НАУКОВОЇ РОБОТИ (тези або ессе)

Захист (апробація):

МАГІСТЕРСЬКИЙ КРУГЛИЙ СТІЛ

До змісту завдань можуть вноситись зміни відповідним рішенням кафедри з урахуванням можливих змін навчальної програми та плану.

5. Вимоги до звіту про юридичну (науково-дослідну) практику

Після завершення практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

Форма звітності студента за практику – це подання звіту, підписаного й оціненого керівником бази практики в друкованому або в електронному вигляді в системі дистанційного навчання Університету.

Звіт разом з іншими документами, що передбачені робочою програмою практики (щоденник практики, оцінки результатів роботи за кожною з кафедр та ін.), подається на рецензування керівнику практики від юридичної клініки (груповому керівнику практики). Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики від юридичної клініки (груповим керівником) звіт у друкованому вигляді подається на захист.

Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки і пропозиції, список використаної літератури тощо.

Форми щоденника і звіту з юридичної клінічної практики – в додатках 1 і 2.

6. Підбиття підсумків юридичної (науково-дослідної) практики

Звіт захищається студентом у формі виступу на магістерському круглому столі, дата, місце та форма якого погоджується з деканом факультету. В роботі круглого столу обов'язково беруть участь: керівник практики від факультету, керівник практики від кафедри (груповий керівник), керівник практики від юридичної клініки та інші.

Комісія приймає захист практики на підставі виступу здобувача, наявних результатів за підсумками роботи (попередня кількість балів, зауваження та характеристика роботи здобувача керівником від кафедри) та відповідей на питання інших учасників круглого столу.

Цей вид роботи передбачає вироблення орфоепічних навичок у студентів, тобто матеріали практики мають бути захищеними: студент повинен доповісти про основні результати своєї практики, відповісти на запитання. Вільне володіння матеріалом, дотримання орфоепічних норм, вміння чітко і ясно висловити думку впливають на вибір загальної оцінки проходження юридичної (науково-дослідної) практики.

Максимальна кількість балів, які може отримати здобувач на захисті практики – 40.

7. Критерії оцінювання результатів юридичної (науково-дослідної) практики

Оцінювання здобутих студентами знань та набутих навичок під час проходження практики здійснюється у діапазоні від 0 до 60 балів протягом терміну, який встановлений для проходження кожного етапу практики. Сума цих балів за весь термін складається з виконання відповідних завдань, поставлених керівниками практики.

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

а) систематичність та активність при виконанні відповідного блоку завдань (активність та рівень знань при обговоренні питань, розв'язанні ситуаційних завдань; засвоєння та демонстрація практичних навичок);

б) виконання завдань для самостійного опрацювання (самостійне виконання завдань до фабул у цілому чи окремих питань, які ставляться до фабули; інші форми самостійної роботи).

При оцінюванні успішності студента під час виконання практичних завдань враховується:

а) систематичність та якість виконання роботи практичних завдань;

б) своєчасність та правильність виконання й оформлення роботи;

в) результати виконання завдань;

Визначення рівня знань і умінь студентів на практиці здійснюється на підставі результатів оцінювання:

а) повноти та ґрунтовності відповідей на питання,

б) уміння обґрунтувати свою точку зору;

в) демонстрування студентом використання відповідних та актуальних джерел;

г) повноти і переконливості наведених доводів, логічності та повноти розгляду проблеми;

г) використання норм національного та міжнародного права, а також слідчої, судової та експертної практики;

д) ступеня опанування студентом навичок науково-дослідної діяльності.

Контроль знань у рамках навчальної дисципліни здійснюється з урахуванням бально-рейтингової системи.

Максимальна кількість балів (оцінювання матеріалів практики) на відповідній кафедрі для студентів *денної форми навчання* – **60 балів**

56-60 балів - вирішення наукового завдання є оригінальним та самостійним, у ньому відтворено творчий пошук студента, його вміння нестандартно мислити, працювати з науковими джерелами, нормативно-правовими актами національного та міжнародного законодавства, висуваючи при цьому власні гіпотези з досліджувальних проблем. При описі результатів повністю дотримано вимоги до структури роботи, до викладу думки та до технічного оформлення тексту.

41-55 балів ставиться, коли завдання студента виконане на достатньо високому рівні, але має незначні недоліки в технічному оформленні, укладанні списку літератури, стилістиці тексту.

Робота має чітку структуру, думки логічно аргументовані, використано широкий арсенал наукових джерел. Основна частина демонструє реалізацію поставлених завдань. Висновки ілюструють глибину та самостійність отриманих результатів.

30-40 балів ставиться, коли робота чітко структурована, але простежується неточне розуміння деяких понять і категорій. Завдання роботи в цілому вирішене, але не повністю використані потрібні нормативно-правові джерела. Допущено недоліки в оформленні посилань, укладанні списку використаної літератури. У викладі думки недостатньо продемонстровано власне бачення проблеми, аргументацію власної наукової гіпотези, відсутність аналіз нормативної бази.

16-29 балів - завдання в цілому має серйозні недоліки у вирішенні, технічному оформленні, але відповідає вимогам щодо структури, змісту обраного нормативного матеріалу.

1-15 балів - робота не вирішує переважної більшості питань до завдання, але має структуру, у списку літератури зазначено більше трьох нормативно-правових та наукових джерел. Роботу виконано акуратно, дотримано більшість вимог до технічного оформлення тексту.

8. Методи контролю та схема нарахування балів

Відповідальні від кафедр керівники практики проводять поточний контроль. Підсумковий контроль (захист практики) приймає комісія, затверджена деканом юридичного факультету, за результатами виступу на магістерському круглому столі.

За роботу студенти мають можливість набрати сумарно до 60 балів, під час захисту результатів практики (виступу) – до 40 балів.

Комісія оцінює результати практики студентів за дворівневою шкалою у терміни, встановлені наказом про проведення практики.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види діяльності протягом практики	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	відмінно	зараховано
70–89	добре	
50–69	задовільно	
1–49	незадовільно	не зараховано

**ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ
ЮРИДИЧНОЇ (НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ)**

(назва практики)

Здобувача вищої освіти _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет _____ юридичний
рівень вищої освіти _____ другий (магістерський)
спеціальність _____ 081 Право

1 курс, група _____

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви та строки етапів	Тижні проходження практики				Відмітки про виконання
		1	2	3	4	
1	2	3	4	5	6	7

Керівники практики:

_____
_____
_____
_____

Робочі записи під час практики

Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці Юридична клініка «Практико-освітньому центр «Юридична допомога»

Керівник юридичної клінічної практики

_____

(підпис)

Печатка

_____

(прізвище та ініціали)

« _____ » _____ 20 __ року

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

Дата захисту матеріалів практики « _____ » _____ 20 __ року

Оцінка:

за національною шкалою _____

(словами)

кількість балів _____

(цифрами і словами)

Керівник практики _____

ЗВІТ

про практику здобувача вищої освіти 1 курсу

_____ (П.І.Б.)

База практики юридична клініка «Практико-освітній центр «Юридична допомога»»

Керівник від бази
практики _____

Захист звіту
оцінка _____

Голова комісії _____

Члени комісії _____

Порядок оформлення звіту з практики

1. Звіт складається з:
  - титульного аркуша;
  - основної частини;
  - висновків;
2. Основна частина звіту поділяється на розділи, перелік і послідовність яких визначається змістом програми практики.
3. Обсяг звіту складає 10–12 сторінок друкованого чи рукописного тексту на папері формату А 4.
4. На останній сторінці звіт підписується студентом та безпосереднім керівником від бази практики.